

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, dnia 22 stycznia 2019 r.

BADK.DPK.133.123.2018 MKo

P9-76/18	Data wpływu petycji 28 listopada 2018 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 22 stycznia 2019 r.

WYELIMINOWANIE NIEAKTUALNYCH POJĘĆ

TEMAT

USTAWA O UPOSAŻENIU BYŁEGO PREZYDENTA RP

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Sebastian Adamowicz.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany art. 8 ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o uposażeniu byłego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w celu zastąpienia określenia „karę dodatkową” określeniem „środek karny w postaci”.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji podnosi, że celem zaproponowanych zmian jest poprawa treści przepisów ustawy o uposażeniu byłego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, poprzez uwzględnienie w ich treści pojęć ujętych w Kodeksie karnym z 1997 r.

Wnioskodawca zauważa, że wymieniona ustawa w obecnym brzmieniu posługuje się nieaktualnym pojęciem „kary dodatkowej”, w sytuacji gdy obowiązujący Kodeks karny wymienia kary oraz środki karne. Autor petycji proponuje zmianę treści art. 8 ustawy o uposażeniu byłego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na następujące brzmienie:

„Trybunał Stanu może orzec w wyroku skazującym byłego Prezydenta środek karny w postaci utraty uprawnień przewidzianych ustawą”.

W petycji jednocześnie podkreślono, że zmiana ma służyć porządkowaniu prawa.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 30 maja 1996 r. o uposażeniu byłego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1972) określa uprawnienia byłego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wybranego poczynając od 1989 r. w wyborach powszechnych lub przez Zgromadzenie Narodowe.

Uprawnienia, o których mowa przysługują po zakończeniu kadencji albo przed upływem kadencji, jeżeli opróżnienie urzędu Prezydenta nastąpiło wskutek zrzeczenia się urzędu lub uznania przez Zgromadzenie Narodowe trwałej niezdolności do sprawowania urzędu ze względu na stan zdrowia (art. 1 ust. 2).

Ustawa byłemu Prezydentowi RP przyznaje m.in. następujące uprawnienia:

- dożywotnie miesięczne uposażenie w wysokości 75% kwoty wynagrodzenia zasadniczego ustalonego w przepisach o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (art. 2 ust. 1),
- środki finansowe na prowadzenie biura w wysokości i na zasadach określonych dla posłów otrzymujących środki finansowe na utworzenie, funkcjonowanie i finansowanie biura poselskiego (art. 4),

• ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w ustawie o Służbie Ochrony Państwa (art. 5),

Zgodnie z art. 8 ustawy, Trybunał Stanu może orzec w wyroku skazującym byłego Prezydenta RP karę dodatkową utraty uprawnień przewidzianych ustawą.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600 ze zm.) w art. 32 wymienia, że karami są: grzywna, ograniczenie wolności, pozbawienie wolności, 25 lat pozbawienia wolności oraz dożywotnie pozbawienie wolności.

Środkami karnymi (art. 39 kodeksu) są:

- 1) pozbawienie praw publicznych;
- 2) zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub określonej działalności gospodarczej;
- 3) zakaz prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub z opieką nad nimi;
- 4) zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu;
- 5) zakaz wstępu na imprezę masową;
- 6) zakaz wstępu do ośrodków gier i uczestnictwa w grach hazardowych;
- 7) nakaz czasowego opuszczania lokalu zajmowanego z pokrzywdzonym;
- 8) zakaz prowadzenia pojazdów;
- 9) świadczenie pieniężne;
- 10) podanie wyroku do publicznej wiadomości.

Ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o Trybunale Stanu (Dz. U. z 2016 r. poz. 2050) w art. 1 stanowi, że za naruszenie Konstytucji lub ustawy, w związku z zajmowanym stanowiskiem lub w zakresie swojego urzędowania, odpowiedzialność konstytucyjną przed Trybunałem Stanu ponoszą: Prezydent RP, Prezes Rady Ministrów oraz członkowie Rady Ministrów, Prezes Narodowego Banku Polskiego, Prezes Najwyższej Izby Kontroli, członkowie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, osoby, którym Prezes Rady Ministrów powierzył kierowanie ministerstwem, Naczelnym Dowódcą Sił Zbrojnych.

Prezydent może być pociągnięty do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu za naruszenie Konstytucji, ustawy, za popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego.

Odpowiedzialność konstytucyjna obejmuje czyny, którymi osoby, w związku z zajmowanym stanowiskiem lub w zakresie urzędowania, chociażby nieumyślnie, naruszyły Konstytucję lub ustawę (art. 3).

Zgodnie z art. 25 ustawy za czyny, które wchodzą w zakres odpowiedzialności konstytucyjnej, lecz nie wypełniają znamion przestępstwa lub przestępstwa skarbowego Trybunał Stanu wymierza łącznie lub osobno następujące kary:

- 1) utratę czynnego i biernego prawa wyborczego w wyborach: Prezydenta, do Sejmu i do Senatu, do Parlamentu Europejskiego oraz organów samorządu terytorialnego;
- 2) zakaz zajmowania kierowniczych stanowisk lub pełnienia funkcji związanych ze szczególną odpowiedzialnością w organach państwowych i organizacjach społecznych;
- 3) utratę wszystkich albo niektórych orderów, odznaczeń i tytułów honorowych.

Kary dotyczące utraty praw i zakazów, mogą być orzekane na czas od 2 do 10 lat.

W razie uznania przez Trybunał Stanu chociażby nieumyślnego popełnienia czynów z art. 2 ust. 1 i art. 3 Trybunał orzeka odpowiednio w odniesieniu do Prezydenta - złożenie z urzędu, a do pozostałych osób - utratę zajmowanego stanowiska, z którego pełnieniem związana jest odpowiedzialność przed Trybunałem Stanu (art. 25 ust. 3).

Za czyny stanowiące przestępstwo lub przestępstwo skarbowe Trybunał Stanu orzeka kary lub środki karne przewidziane w ustawie (art. 26).

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

W Kodeksie karnym z 1932 r. występował podział na kary zasadnicze i kary dodatkowe. Katalog kar dodatkowych obejmował: utratę praw publicznych, utratę obywatelskich praw honorowych, utratę prawa wykonywania zawodu, utratę praw rodzicielskich lub opiekuńczych, przepadek przedmiotów i narzędzi, ogłoszenie wyroku w pismach.

Kodeks z 1969 r. utrzymał w mocy podział na kary zasadnicze i kary dodatkowe.

W obowiązującym Kodeksie karnym z 1997 r. kary dodatkowe zastąpiono środkami karnymi oraz rozbudowano ich katalog.

INFORMACJE DODATKOWE:

Do Sejmu 27 listopada 2018 r. wpłynęła petycja o takiej samej treści jak petycja prezentowana (BKSP 145-455/18). Petycję 7 grudnia 2018 r. skierowano do rozpatrzenia przez Komisję do Spraw Petycji.

OPRACOWAŁ

Maciej Kowalski

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz